

Sygn. akt **III AUa 1398/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Cyran

SSA Wiesława Stachowiak

Protokolant: insp.ds.biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji A. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 21 kwietnia 2015 r. sygn. akt III U 151/15

oddala apelację.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
-------------------------	-----------------------	---------------

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2015r., wydanym w sprawie III U 151/15 Sąd Okręgowy w Koninie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z dnia 7 stycznia 2015r. znak: (...) (pkt 1) oraz zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Stan faktyczny między stronami był bezsporny, Sąd Apelacyjny nie uzupełniał postępowania dowodowego, zarzuty apelacji nie dotyczą ustaleń faktycznych, co uprawnia Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 387 § 2¹ k.p.c. do pominięcia stanu faktycznego ustalonego przez Sąd I instancji.

Uznając odwołanie A. K. za bezzasadne, Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca z uwagi na przebyte okresy pracy w charakterze nauczyciela, mógł się domagać przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982r. – Karta Nauczyciela (Dz. U.2014.191-j.t.).

Zgodnie z treścią art. 88 ust. 1 tej ustawy nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

Stosownie do ust. 2a powołanego artykułu nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 88 ustawy tworzy pełną i wyczerpującą regulację warunków przejścia na emeryturę nauczycieli bez względu na wiek. Nauczyciel po spełnieniu tych warunków może przejść na emeryturę po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy. Przepis ten uzupełniony został o dodatkową regulację ust. 2a, obejmującą nauczycieli urodzonych po 31.12.1948r. a przed 1 stycznia 1969r., którym zagwarantowano prawo do emerytury, o której mowa w ust. 1 w ciągu 10 lat od wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. od 1.01.1999r. Oznacza to, że nauczyciele urodzeni po 31.12.1948r. a przed 1.01.1969r. zachowują prawo do emerytury bez względu na wiek, jeżeli do dnia 31.12.2008r. spełnią warunki określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela dotyczące okresu zatrudnienia i okresu pracy w szczególnym charakterze, a warunek rozwiązania stosunku pracy spełnią po dniu 31.12.2008r. Wskazano, że w dalszym ciągu przesłanką powstania prawa do emerytury nauczycielskiej jest warunek rozwiązania stosunku pracy na swój wniosek.

Sąd I instancji podniósł, że ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy na swój wniosek ani do dnia złożenia wniosku o emeryturę ani też do dnia zamknięcia rozprawy, nadal nieprzerwanie pracuje, a okoliczność ta stanowi negatywną przesłankę dla nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej w trybie tego przepisu jest bowiem uzależnione od rozwiązania na jego wniosek stosunku pracy, a więc może nastąpić dopiero po ustaniu zatrudnienia, przy czym istotny jest też sposób rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Okręgowy wskazał, że ze względu na to, że wnioskodawca nadal pozostaje w zatrudnieniu - nie spełnia jednej z przesłanek niezbędnej do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej i w tej sytuacji inne sporne okoliczności dotyczące posiadania wymaganego stażu pracy i okresu pracy nauczycielskiej mają znaczenie drugorzędne. Zdaniem tego Sądu bezprzedmiotowe było badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie wnioskodawcy prawa do tego świadczenia (w tym posiadania co najmniej 30 – letniego okresu zatrudnienia), skoro do nabycia uprawnień emerytalnych konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek kumulatywnie. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, albowiem prawo do świadczenia powstaje ex lege (a nie z mocy decyzji organu rentowego) w dniu spełnienia ustawowych warunków. W konsekwencji uznano, że A. K. nie spełnił przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, ponieważ nie rozwiązał na swój wniosek stosunku pracy.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie i orzekł o kosztach na podstawie art. 98 i 108 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył odwołujący A. K., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi odwołujący zarzucił:

1. błędne przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że odwołujący nie spełnił przewidzianych prawem wymogów do przejścia na emeryturę na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, podczas gdy wykazał 30-letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze (tj. w charakterze nauczyciela stosownie do art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych),
2. nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy okresu wykonywania pracy przez odwołującego w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 08.06.1975r. do 24.08.1978r., które zostało wykazane zeznaniami odwołującego oraz świadków H. P. i H. W.,
3. nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy okoliczności, że rozwiązanie stosunku pracy przez odwołującego nastąpi w każdej chwili, przy uwzględnieniu przez Sąd 30-letniego stażu pracy odwołującego.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i zaliczenie okresu wykonywania przez odwołującego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 08.06.1975r. do 24.08.1978r. i przyznanie emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i ponowne rozpoznanie sprawy przez Sąd I instancji celem wykazania 30-letniego okresu zatrudnienia i rozwiązania stosunku pracy na wniosek odwołującego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego jest bezzasadna.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentruje się na kwestii spełniania przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek ustalenia jego prawa do emerytury nauczycielskiej, wynikających z treści art. 88 ust. 1 i 2 lit. a ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r., poz. 191 ze zm., nazywanej dalej Kartą Nauczyciela), a w szczególności przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Przepisy art. 88 Karty Nauczyciela tworzą pełną i wyczerpującą regulację warunków przejścia na emeryturę nauczycieli bez względu na wiek. Zgodnie z art. 88 ust. 1 nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy mogą przejść na emeryturę. Powyższa regulacja uzupełniona została na podstawie art. 150 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z FUS o ust. 2a, obejmujący nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r., którym zagwarantowano prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, przewidziane w ust. 1, w okresie wydłużonym obecnie do dziesięciu lat od wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zgodnie z art. 88 ust. 2a Karty, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 września 2007r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS i niektórych innych ustaw (Dz. U. 2007, nr 191, poz. 1369) omawiana grupa wiekowa nauczycieli zachowuje prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli spełni warunki do uzyskania emerytury określone

w ust. 1 art. 88, do dnia 31 grudnia 2008r., z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy. Powyższy zapis oznacza, że o ile przesłanki stażowe muszą zostać spełnione do wskazanej daty, to ostatnie kryterium kwalifikacyjne może zostać zrealizowane również po tej dacie, nie wprowadza natomiast zupełnej rezygnacji z warunku rozwiązania stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 19 października 2010r., II UK 108/10).

W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 88 Karty Nauczyciela zakłada pewną procedurę przechodzenia na emeryturę, a nauczyciel nie staje się emerytem z mocy samego prawa, lecz na skutek własnego działania, przez wyrażenie woli przejścia na emeryturę, poprzez złożenie wniosku w organie rentowym i

rozwiązanie stosunku pracy. Sąd Najwyższy podkreślił również, że wykładni art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela nie można dokonywać w oderwaniu od art. 88 ust. 1, w sposób prowadzący do różnicowania zasad przechodzenia na emeryturę i uprzywilejowania określonej grupy nauczycieli.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 7 kwietnia 2016r. wnioskodawca potwierdził fakt nieprzerwanego pozostawania w zatrudnieniu. Okoliczność ta w świetle poczynionych wywodów przesądza o braku możliwości ustalenia prawa do emerytury nauczycielskiej.

Sąd Apelacyjny podzielił również zdanie Sądu Okręgowego, co do tego, że bezprzedmiotowe było badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie wnioskodawcy prawa do świadczenia, tj. dotyczące wymaganego stażu pracy i okresu pracy nauczycielskiej, ponieważ do nabycia uprawnień emerytalnych konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek kumulatywnie.

Marginalnie Sąd Apelacyjny wskazuje, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest możliwe wydanie wyroku ustalającego, w tym przypadku ustalenie czy podlega zaliczeniu okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym, w okresie wakacyjnym. Kognicja Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę ogranicza się do zbadania, czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury nauczycielskiej, nie ma natomiast możliwości, by ustalać spełnienie poszczególnych przesłanek do jej nabycia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację A. K..

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
-------------------------	-----------------------	---------------